

Öppna jämförelser 2022

Kommunal hälso- och sjukvård

Öppna jämförelser gör det möjligt att nationellt jämföra den kommunala hälso- och sjukvårdens kvalitet med hjälp av indikatorer. Utvecklingen inom kommunal hälso- och sjukvård anknyter till Agenda 2030 och det tredje globala målet om att säkerställa god hälsa och välbefinnande [1].

Årets jämförelser visar bland annat på en positiv utveckling gällande överenskommelser mellan kommuner och lärosäten för verksamhetsförlagd utbildning (VFU), ett fortsatt behov av att utveckla och stärka kommunernas strategiska och systematiska patientsäkerhetsarbete, samt på skillnader i kommunernas arbete med styrdokument om sammanhållande vård.

Årets resultat visar att:

- 47 procent av kommunerna har en skriftlig överenskommelse om samverkan med universitet eller högskola om verksamhetsförlagd utbildning (VFU) för något hälso- och sjukvårdsprogram,
- 64 procent uppger att de har regelbundna möten för strategiskt och systematiskt patientsäkerhetsarbete och 23 procent uppger att erfarenheter och kunskaper från patient och närstående tas till vara i arbetet,
- 84 procent har styrdokument gällande sammanhållna vård för palliativ vård, 66 procent för demenssjukdom och 33 procent för diabetes.

Verksamhetsförlagd utbildning (VFU)

Resultat för indikatorn *Överenskommelser för samverkan om verksamhetsförlagd utbildning (VFU)* visar att 47 procent av kommunerna har en skriftlig överenskommelse om samverkan med universitet eller högskola om VFU för något hälso- och sjukvårdsprogram. Samverkansavtalen omfattar samtliga vårdgivare inom kommunernas hälso- och sjukvårdsverksamheter. Detta innebär en ökning med 21 procentenheter från föregående år.

Tabell 1. Indikatorer inom området kompetens och personalförsörjning

Andel (%) kommuner och stadsdelar i Stockholm, riket, år 2022.

Överenskommelser för samverkan om verksamhetsförlagd utbildning, VFU	2021	2022
Skriftlig överenskommelse för samverkan med universitet eller högskola om VFU som omfattar samtliga vårdgivare inom den kommunala hälso- och sjukvården	26	47

Källa: Socialstyrelsen, Öppna Jämförelser, Kommunal hälso- och sjukvård, 2021–2022.

Pandemin har ökat hälso- och sjukvårdens behov av att skapa en hållbar och ändamålsenlig kompetensförsörjning [2]. Utvecklingen av en god och nära vård där en allt större del av hälso- och sjukvården ska ges i hemmet innebär ytterligare behov av stärkt kompetens samt fler platser för VFU [3,4]. Det krävs fortsatt långsiktig samordning och samverkan mellan kommuner, regioner och lärosäten i dessa kompetensfrågor.

Inom överenskommelsen om en god och nära vård genomförs flera satsningar för att utveckla hälso- och sjukvården [4]. Sveriges kommuner och regioner (SKR) genomför bland annat insatser för att stödja regioner och kommuner att kunna ta emot fler studenter för VFU. Ett syfte är att få en bredare bas för framtida rekrytering av sjuksköterskor, samt att utbilda fler specialistsjuksköterskor.

Systematiskt patientsäkerhetsarbete

Indikatorn *Möten för systematiskt patientsäkerhetsarbete* mäter om representanter från olika delar av kommunernas ledning och hälso- och sjukvårdsverksamheter har regelbundna möten kring det strategiska och systematiska patientsäkerhetsarbetet. Årets resultat visar att 64 procent av kommunerna har dessa möten. Resultatet för indikatorn *Patientmedverkan i kommunens systematiska patientsäkerhetsarbete* visar att endast 23 procent av kommunerna systematiskt tar till vara erfarenheter och kunskaper från patienter och närstående.

Tabell 2. Indikatorer inom området patientsäkerhet

Andel (%) kommuner och stadsdelar i Stockholm, riket, år 2022.

Möten för systematiskt patientsäkerhetsarbete och patientmedverkan	2020	2021	2022
Möten för systematiskt patientsäkerhetsarbete	*	63	64
Patientmedverkan i kommunens systematiska patientsäkerhetsarbete	29	26	23

Källa: Socialstyrelsen, Öppna Jämförelser, Kommunal hälso- och sjukvård, 2020–2022. * Data från 2020 för indikatorn *möten för systematiskt patientsäkerhetsarbete* är inte jämförbar då indikatorn har vidareutvecklats under denna period.

Den pågående omställningen mot en god och nära vård syftar till att vården ska bli mer tillgänglig, ges med god kontinuitet, samt att patienter och närstående ska kunna vara mer delaktiga i vården [4]. För att möta dessa förändringar behöver kommunernas strategiska och systematiska patientsäkerhetsarbete med handlingsplaner utvecklas och stärkas. Samverkan mellan kommuner och regioner behöver också utvecklas inom ramen för detta arbete [6].

Sveriges nationella handlingsplan för ökad patientsäkerhet, *Agera för säker vård*, har tagits fram för att stödja kommuner och regioner i deras systematiska patientsäkerhetsarbete och därmed förebygga att patienter drabbas av vårdskador [7]. Dessutom har *Verktyg för stärkt patientsäkerhet i kommuner* tagits fram utifrån den nationella handlingsplanen för att ge ytterligare stöd till kommunernas utveckling av lokala handlingsplaner för patientsäkerhet [8].

Kommunernas arbete med lokala handlingsplaner för patientsäkerhet och användning av verktyg för stärkt patientsäkerhet har följts upp [9]. Resultatet visar att knappt en tredjedel av kommunerna arbetar med handlingsplaner för patientsäkerhet. *Verktyg för stärkt patientsäkerhetsarbete* används i en tredjedel av kommunerna för att analysera det systematiska patientsäkerhetsarbetet.

Styrande dokument

Årets resultat för indikatorerna *Styrande dokument om sammanhållen vård och omsorg vid palliativ vård, demenssjukdom och diabetes* visar att 84 procent av kommunerna har dessa gällande palliativ vård. Resultaten för de övriga två indikatorerna är dock lägre, 66 procent har styrdokument om sammanhållen vård

och omsorg för personer med demenssjukdom och endast 33 procent har styrdokument för personer med diabetes.

Tabell 3. Indikatorer inom området kunskapsbaserad vård

Andel (%) kommuner och stadsdelar i Stockholm, riket, år 2022.

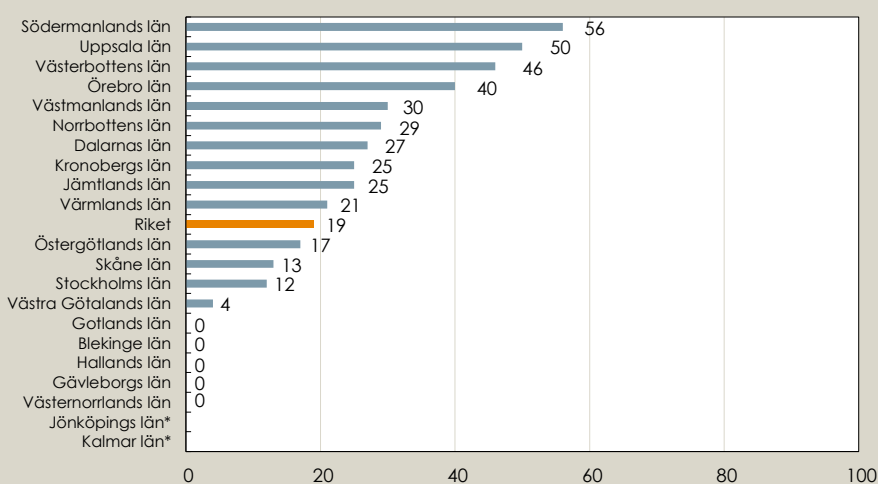
Styrdokument om sammanhållen vård	2020	2021	2022
Vård och omsorg vid palliativ vård	85	84	84
Vård och omsorg vid demenssjukdom	30	72	66
Vård och omsorg vid diabetes	30	33	33

Källa: Socialstyrelsen, Öppna Jämförelser, Kommunal hälso- och sjukvård, 2020–2022.

För att hälso- och sjukvården ska vara patientsäker behövs en effektiv och sammanhållen vård- och omsorgsprocess. Det innebär att vården och omsorgen ska vara individanpassad, samordnad och kontinuerlig. Omställningen mot en god och nära vård förutsätter ökad samverkan mellan kommuner och regioner, då mer hälso- och sjukvård och specialiserad vård ska utföras i hemmet [4]. För att säkerställa att patienten får den vård som krävs är styrdokument för vårdområden ett viktigt arbetsverktyg. Socialstyrelsens nationella riktlinjer ger stöd till arbetet med styrdokument. I riktlinjerna ingår rekommendationer, indikatorer, målnivåer och utvärdering [10].

En sammanslagning av kommunernas resultat för *Möten för systematiskt patientsäkerhetsarbete* och *Styrdokument om sammanhållen vård gällande palliativ vård, demenssjukdom och diabetes* visar på att arbetet med både möten för patientsäkerhet och styrdokument om sammanhållen vård är i behov av fortsatt utveckling. Resultatet visar också på stora regionala skillnader (figur 1).

Figur 1. Andel kommuner/stadsdelar per län som svarat ja på indikatorerna möten för systematiskt patientsäkerhetsarbete och styrdokument om sammanhållen vård för personer med diabetes, demenssjukdom och palliativ

* Jönköpings län och Kalmars län ingår inte på grund av att antalet kommuner/socialförvaltningar/stadsdelar som inte har svarat överstiger 20 procent inom länet.

Källa: Socialstyrelsen, Öppna Jämförelser, Kommunal hälso- och sjukvård, 2022.

Procent (%)

Referenser

1. Agenda 2030, Mål 3. Regeringskansliet. Hämtad 2022-04-22 från: <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/agenda-2030-mal-3-halsa-och-valbefinnande/>
2. Uppdämda vårdbehov. Analys och förslag till insatser, slutredovisning. Socialstyrelsen; 2022.
3. Nationella vårdkompetensrådet, årlig redovisning 2021. Socialstyrelsen; 2022
4. God och nära vård. En reform för ett hållbart hälso- och sjukvårdssystem. SOU 2020:19
5. God och nära vård 2022: En omställning av hälso- och sjukvården med primärvården som nav. Överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner. Bilaga till regeringsbeslut, 2022-01-27, nr 1:2. Regeringskansliet.
6. Föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Socialstyrelsen.
7. Nationell handlingsplan för ökad patientsäkerhet 2020–2024. Socialstyrelsen.
8. Analysverktyg patientsäkerhet för kommunerna, Sveriges kommuner och regioner (SKR).
9. Enkät om kommuners handlingsplaner för patientsäkerhet, resultatredovisning. Socialstyrelsen; 2022.
10. Nationella riktlinjer. Socialstyrelsen. Hämtad 2022-04-22 från: <https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/regler-och-riktlinjer/nationella-riktlinjer/>

Öppna jämförelser

Målet med öppna jämförelser inom kommunal hälso- och sjukvård och socialtjänst är att bidra till verksamhetsförbättring som kommer de enskilda till gagn. Indikatorerna möjliggör en jämförelse av kvaliteten inom kommunal hälso- och sjukvård och utgör därmed ett verktyg för kommuner att följa upp, analysera och utveckla sina verksamheter. Resultaten riktar sig främst till chefer och verksamhetsutvecklare i kommunerna. Datakälla: Enkät Öppna jämförelser kommunal hälso- och sjukvård 2022, Socialstyrelsen. Svarefrekvens: 90 procent av kommunerna besvarade enkäten kommunal hälso- och sjukvård, totalt 273 kommuner.

Mer information

Du hittar årets resultat i Excel-filen, redovisade för stadsdelar i Stockholm, på kommun-, läns- och riksnivå på Socialstyrelsens webbplats, se fliken Kommunal hälso- och sjukvård: <https://www.socialstyrelsen.se/statistik-och-data/oppna-jamforelser/socialtjanst/kommunal-halso--och-sjukvard/>

Indikatorer och mått beskrivs i Excel-filen. Insamlingsmetoden finner du i dokumentet Metodbeskrivning 2022.

Kontakt:

Camilla Bucht

Telefon: 075-247 30 00

camilla.bucht@socialstyrelsen.se